

Türkçe Öğretmen Adaylarının Konuşma Eğitimine Yönelik Tutumları (Kars İli Örneği)

Berna (Ürün) Karahan
Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, Kars
e-posta:urunkarahan@gmail.com

Özet

Konuşma becerisi; öğretmenlik mesleğini seçen bireylerin en iyi şekilde edinmesi ve kullanması gereken dilin dört temel dil becerisindedir. Bu çalışmada Türkçe öğretmen adaylarının konuşma eğitimi ile ilgili tutumları araştırılmıştır. Ayrıca konuşmaya yönelik tutumun cinsiyet, sınıf gibi değişkenlerin etkileyip etkilemediğine de bakılmıştır. Veriler Ceran (2012) tarafından geliştirilen “Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği” ile toplanmıştır. Uygulamaya 2014-2015 eğitim öğretim yılında Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği bölümünde 1., 2., 3., ve 4. sınıflarda öğrenim gören toplam 250 öğrenci katılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre; öğrencilerin konuşmaya yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin konuşmaya yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterdiği bu farkın kız öğrencilerin lehine olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, sınıf değişkeniyle ilgili dikkati çeken nokta üst sınıflardaki öğrencilerin alt sınıflardaki öğrencilere oranla daha yüksek bir konuşma tutumuna sahip olmalarıdır. Bunlara ek olarak baba mesleği değişkeni ve mezun olunan okul türü değişkenine göre öğrencilerin konuşma yönelik tutumlarında herhangi anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Konuşma eğitimi, öğretmen adayı, tutum, Türkçe eğitimi.

Kars Pre-Service Turkish Teachers’ Attitudes Towards Verbal Skills Instruction

Berna (Ürün) Karahan
Kafkas University, Faculty of Education, Turkish Language Teaching Department, Kars, Turkey
e-posta:urunkarahan@gmail.com

Abstract

Verbal skills are a component of the four basic language skills that should be attained and used by individuals who choose teaching as a profession. This study examined pre-service Turkish teachers’ attitudes towards verbal skills instruction. It also analyzed whether attitudes towards verbal skills instruction were influenced by certain variables such as gender and class. The data were collected using the Scale of Pre-service Turkish Teachers’ Attitudes towards Verbal Skills Instruction created by Ceran (2012). The study was conducted in collaboration with 250 students (first, second, third and fourth grades) enrolled in Kafkas University’s Faculty of Education Turkish Language Teaching Department in the 2014-2015 academic year. The analysis showed that students had intermediately positive attitudes towards verbal skills. It was also found that the attitudes towards verbal skills vary by gender, and female students had more positive attitudes. Moreover, a significant point related to the class variable was that students in their senior year had more positive attitudes towards verbal skills than the others. The author found no significant differences in students’ attitudes towards verbal skills for the variables of father’s occupation and high school education.

Key Words: Verbal skills instruction, pre-service teacher, attitudes, Turkish language teaching

GİRİŞ

Dil insanları diğer canlılardan ayıran önemli bir beceridir. Bu beceri bireyin toplumda var olmasının gereği aynı zamanda iletişimin temel unsurudur. Bu nedenle dil ve dil becerileri hayatın her alanında bireyin karşısına çıkar. Bu dil becerileri anlama (okuma, dinleme) ve anlatma (konuşma, yazma) olmak üzere ikiye ayrılır. Bu dil becerilerinin edinimi sürecinde aile ve okula önemli görevler düşmektedir.

Konuşma dilin öğrenme alanlarından biridir. Bireyin dış dünyayla iletişimini, alışverişini, kültürünü yaşatmasını ve aktarmasını sağlayan önemli bir beceridir. Konuşma da önemli olan kelime ve cümlelerin doğru ve yerinde kullanılmasıdır. Bunlara ek olarak doğru telaffuz da iyi bir konuşmanın önemli ayaklarından biridir. Konuşmanın tanımlarına bakacak olursak; “Dil, damak, diş, ses teli, dudak, gırtlak, ağız gibi organlar yardımıyla gerçekleşen, insanın diğer insanlarla anlaşabilmesini ve haberleşmesini sağlayan bir davranış biçimidir. Başka bir ifadeyle konuşma sözlerin sesler yardımıyla ifade edilidir” (Temizyürek, Erdem ve Temizkan, 2007, s. 247).

Kılınç ve Şahin’e (2013) göre konuşma, bireylerin toplumsal ilişkiler kurmaları ve bu becerileri geliştirebilmeleri için gereklidir. Eğer bireyin konuşma becerisi zayıfsa diğer dil becerileri de olumsuz yönde etkilenir.

Konuşmada dikkat çeken nokta, toplumsal ilişkiler ve iletişimdeki rolüdür. Bu kavramlar birey ve toplum için oldukça önemlidir. Kendini tanıyan, doğru ifade eden bireyler toplumda sağlıklı ilişkiler kurarak gelişmeye katkıda bulunabilirler. Öyle ki sağlıklı düşünen düşündüğünü rahatlıkla ifade eden bir toplum, düşünce gücüyle

ileriye yönelik önemli adımlar atabilir. Bu süreçte bireyin değer yargıları ve hayata bakış açısı şekillenir ve karşısına çıkan durumlarla ilgili bir tutum geliştirmeye başlar.

Birey ailesinin inançlarını, değer yargılarını ve kültürünü alarak yetişir. Bu öğrenmelere çevre ve okulda öğrendikleri de dâhil olunca zamanla kendini bulur. Ancak bu süreçte yaşadığı durumlar onun edindiği davranışlara yön verir. Davranışlara yön veren ve bireyde kimi zaman yargılara dönüşen bu durumlar tutum olarak nitelendirilir. Bireyin öğrenme sürecinde edindiği olumlu ya da olumsuz tecrübeler tutumları belirler. Bu nedenle bireyin davranışın kazanımı sürecinde olumlu tecrübeler edinmesi önemlidir.

“Tutum, belirli bir öğrenim durumuyla ilgili duyu ve davranışların bir kombinasyonu olarak tanımlanır” (Stanfield, 2006, s. 4). Bağcı’ya (2007) göre ise tutum, bir durum, olay, nesne ya da kişi karşısında belli bir tavır ortaya koymaktır. Bu özellik, bireyin kişilik özellikleri, içinde yetiştiği ve yaşadığı toplum, kültür ortamı, bilgi birikimi ve yaşantılarla şekillenir. Burada dikkat çeken olumlu ya da olumsuz davranış sergilemenin bireyin tutumuyla ilgili olmasıdır.

Tutum, bireyin herhangi bir konuyla ilgili geçmişten bugüne edindiği davranış şeklidir. Yaşantılar ve çevre tutumun belirlenmesinde oldukça önemlidir. Bireyin bir durumla ilgili olumlu ya da olumsuz yaşantılar geçirmesi o duruma karşı göstereceği tavrı önemli derecede etkiler. Bireye öğretim hayatında birçok beceri kazandırılır ya da kazandırılmaya çalışılır. Konuşma da bu becerilerden biridir. Genellikle toplumumuzda iletişim becerileri ile ilgili problemlere rastlanmaktadır. Bu durum bireyleri de etkiler. Bireyin yaşantılar ve çevre etkisiyle geliştirdiği olumlu ya da olumsuz konuşma tutumu, konuşma becerisinin kazandırılması ve geliştirilmesi sürecini baltalar.

Tutumun bireylerin davranışı edinme ve sonrasında geliştirme ve süreklilik hâline getirmede etkisinin büyük olduğu ortadadır. O hâlde tutum eğitim-öğretim sürecinde dikkate alınması ve uygulamaya konulması gereken bir etkidir. Şahinli’ye (2008) göre tutum davranışların oluşmasında oldukça önemli bir etkidir. İstedğimiz hedeflere ulaşabilmek için tutumun öğretim açısından olumlu yönde geliştirilebilmesi önemlidir.

Bu doğrultuda konuşmaya yönelik olumlu bir tutum öğrenciye sosyal hayatında ve öğretim hayatında başarı sağlar. Bunun yanında öğrencinin özgüven kazanması ve çevresiyle başarılı bir iletişim kurabilmesi becerisi kazandırır.

Bunların yanında tutumun öğrenci başarısı üzerine etkisi de dikkate değer düzeydedir. Aydoğan’a (2008) göre başarıya ulaşmayı etkileyen unsurlardan biri de öğrencinin tutumlarıdır. Okul, öğretmen ve öğrenme ile ilgili öğrenci tutumları öğrenme ve öğretme sürecini olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilir. Çünkü tutumlar davranışa yön veren gizli güçlerdir.

Alan yazında konuşma ve iletişim ile ilgili yalpan çalışmalara ek olarak bu çalışmada Türkçe öğretmen adaylarının konuşmaya yönelik tutumları ve bu tutumların farklı değişkenler açısından ele alınmasını içermektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Konuşma ve iletişim her bireyin ihtiyaç duyduğu önemli kavramlardır. Özellikle teknolojinin hızla gelişmesi ve bilgiye ulaşma hızının artması bu becerinin edinimini daha değerli kılmaktadır. Konuşma becerisi güçlü bireyler ve bu bireylerden oluşan bir toplumda eğitim, öğretim süreçleri ile ilgili problemler de en aza iner. Bu durum toplumun gelişmesinin önündeki engelleri kaldırır. Konuşma eğitimi öğretim sürecinin her aşamasında yer almaktadır. Bireyin kendini ifade edebilmesi ve öğrendikleriyle ilgili dönüt verebilmesi için gerekmektedir. Özellikle düşünen ve düşündüğünü doğru ifade edebilen nesiller için bu becerinin doğru edinimi önemlidir. Bu nedenle öğretmen adaylarının konuşma becerisine ve bu becerinin nasıl aktarılacağı konusuna hâkim olmaları gerekir. Bu araştırmanın amacı; konuşma eğitimi ve konuşma eğitimine yönelik Türkçe öğretmeni adaylarının tutumları tespit etmektir. Aynı zamanda araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma eğitimine yönelik tutumlarının cinsiyet, sınıf, baba mesleği ve mezun olunan lise türü gibi değişkenlerden etkilenip etkilenmediği de ele alınmıştır.

Bu çalışmada konuşma becerisi ve konuşma eğitimine yönelik tutum üzerinde durulmuştur. Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Türkçe öğretmen adaylarının konuşmaya yönelik tutumları ne düzeydedir?
2. Konuşmaya yönelik tutum cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Konuşmaya yönelik tutum sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Konuşmaya yönelik tutum baba mesleğine göre değişkenlik göstermekte midir?
5. Konuşmaya yönelik tutum mezun olunan lise türüne göre değişkenlik göstermekte midir?

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini 2014-2015 eğitim öğretim yılında Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi bölümünde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmada evreninin tamamına ulaşılmaya çalışılmış ve 250 öğretmen adayı çalışma örneğine alınmıştır.

Tablo. 1.

Çalışma Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler	Frekans (f)	Yüzde(%)	
Cinsiyet	Kız	122	48,8
	Erkek	168	51,2
	Toplam	250	100,0
Sınıf	1	69	27,6
	2	47	18,8
	3	71	28,4
	4	63	25,2
	Toplam	250	100,0
Baba Mesleği	1	11	4,4
	2	10	4,0
	3	36	14,4
	4	28	11,2
	5	32	12,8
	6	23	9,2
	7	38	15,2
	8	72	28,8
Toplam	250	100,0	
Mezun Olunan Okul Türü	1	8	3,2
	2	34	13,6
	3	163	65,2
	4	15	6,0
	5	30	12,0
Toplam	250	100,0	

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak Ceran (2012) tarafından geliştirilen “Konuşma Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 5’li likert yapıda ve toplamda 1 faktör, 34 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin güvenilirlik derecesi, güvenilirlik analizi ile belirlenmiş, alpha katsayısı ile sınıanmıştır. Anketin güvenilirlik derecesi olan cronbach alpha katsayısı ,89 olarak bulunmuştur. Anket formunun geçerliliği ise madde analizi yapılarak kontrol edilmiştir. Yapılan madde analizi sonucunda ankette yer alan soruların geçerli olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışma için ölçeğin cronbach alpha katsayısı tekrar hesaplanarak ,77 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Analizi

Öğretmen adaylarından toplanan veriler SPSS 20.0 paket program kullanılarak analiz edilmiştir. Tutum ölçeğinde yer alan olumlu ifadeler, “Tamamen Katılıyorum” seçeneğinden başlayarak 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde

puanlanırken, olumsuz ifadeli maddeler “Hiç Katılmıyorum” a ters yönde işleyecek şekilde 1, 2, 3, 4, 5 olarak puanlanmıştır.

BULGULAR

Çalışmada “Öğretmen adaylarının konuşmaya yönelik tutumları ne düzeydedir?” şeklinde belirtilmiş olan birinci alt problemi test etmek amacıyla Türkçe öğretmeni adaylarına uygulanan konuşmaya yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puanlar karşılaştırılmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda puan ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmıştır. Sonuçlar tablo 2’de verilmiştir.

Tablo. 2.

Öğretmen Adaylarının Konuşmaya Yönelik Tutum Düzeyleri ile İlgili Analiz Sonuçları

	N	\bar{X}	S
Toplam	250	115.5	12.8

Tablo 2’de görülen bulgular ışığında şunlar söylenebilir: toplamda ölçekten alınabilecek en yüksek puan 149, en düşük puan ise 71’dir. Öğretmen adaylarının aldıkları ortalama puanın 115,5 olması ile konuşmaya yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Çalışmada “Öğretmen adaylarının konuşmaya yönelik tutumları cinsiyete göre bir farklılık göstermekte midir?” şeklinde belirtilmiş olan ikinci alt problemi test etmek amacıyla Türkçe öğretmeni adaylarına uygulanan konuşmaya yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda t testi yapılmış ve sonuçlar tablo 3’te verilmiştir.

Tablo. 3.

Cinsiyet Değişkeni ile İlgili t Testi Sonuçları

Grup	N	\bar{X}	S	Sd	t	p
Kız	122	121,59	12,30	248	8,144	0,00
Erkek	128	109,78	10,60			

p<0,05

Elde edilen sonuçlara göre konuşmaya yönelik tutumun cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (p<0,05). Bu farklılığın kız öğrencilerin lehine olduğu anlaşılmaktadır ($\bar{X}=121,59$). Alan yazına bakıldığında genelde yapılan çalışmalardan elde edilen sonuçlar kız öğrencilerin daha yüksek düzeyde tutuma sahip olduklarını göstermektedir (Ceran, 2012).

Çalışmada “Öğretmen adaylarının konuşmaya yönelik tutumları sınıf değişkenine göre bir farklılık göstermekte midir?” şeklinde belirtilmiş olan üçüncü alt problemi test etmek amacıyla Türkçe öğretmeni adaylarına uygulanan konuşmaya yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puanların, sınıf değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda Anova testi yapılmış ve sonuçlar tablo 4’te verilmiştir.

Tablo. 4.

Sınıf Değişkeni ile İlgili Anova Sonuçları

Sınıf	N	\bar{X}	S	F	p	Post hoc(Scheffe)
1	69	112.17	13.6			
2	47	112.88	15.0			
3	71	117.45	11.3	3.66	0.01	3-4
4	63	118.31	10.9			

p<0,05

Elde edilen sonuçlara göre konuşmaya yönelik tutumun sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Post hoc (Scheffe) sonuçlarına göre bu farklılık 3. ve 4. sınıflar arasında olduğu görülmektedir. Ortalamalara bakıldığında da konuşmaya yönelik tutum düzeyinin 3. ve 4. sınıflarda yüksek olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda 1. ve 2. sınıfların tutum puanlarının ortalamaları birbirine yakındır. Kısacası bu çalışma için sınıf düzeyi arttıkça konuşmaya yönelik tutum düzeyinin de arttığı söylenebilir.

Çalışmada “Öğretmen adaylarının konuşmaya yönelik tutumları baba mesleği değişkenine göre bir farklılık göstermekte midir?” şeklinde belirtilmiş olan beşinci alt problemi test etmek amacıyla Türkçe öğretmeni adaylarına uygulanan konuşmaya yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puanların, baba mesleği değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda Anova yapılmış ve sonuçlar tablo 5’te verilmiştir.

Tablo. 5.

Baba Mesleği Değişkeni ile İlgili Anova Sonuçları

Baba Mesleği	N	\bar{X}	S	F	p
1 (öğretmen)	11	107.0	17.2		
2 (çiftçi)	10	118.9	8.1		
3 (esnaf)	36	114.3	12.4		
4 (işsiz)	28	111.7	13.2		
5 (serbest)	32	118.3	14.5	1.51	0.16
6 (emekli)	23	117.4	13.1		
7 (işçi)	38	116.3	12.5		
8 (memur)	72	116.1	11.6		

p<0,05

Elde edilen sonuçlara göre konuşmaya yönelik tutumun baba mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu sonuç öğrencilerin konuşma eğitimine karşı tutumları üzerinde babalarının çalıştıkları kurum ve alanların etkili olmadığını göstermektedir.

Çalışmada “Öğretmen adaylarının konuşmaya yönelik tutumları mezun olunan okul türü değişkenine göre bir farklılık göstermekte midir?” şeklinde belirtilmiş olan altıncı alt problemi test etmek amacıyla Türkçe öğretmeni adaylarına uygulanan konuşmaya yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puanların, mezun olunan okul türü değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda Anova yapılmış ve sonuçlar tablo 6’da verilmiştir.

Tablo. 6.

Mezun Olunan Okul Türü Değişkenine Göre Anova Sonuçları

Mezun Ol. Okul Türü	N	\bar{X}	S	F	p
1 (özel lise)	8	117.7	10.3		
2 (süper lise)	34	117.8	13.7		
3 (düz lise)	163	114.8	12.7	0.63	0.63
4 (öğretmen lisesi)	15	113.4	14.4		
5 (anadolu Lisesi)	30	117.1	12.9		

p<0,05

Elde edilen sonuçlara göre konuşmaya yönelik tutumun mezun olunan okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu sonuca göre öğrencilerin farklı eğitim kurumlarından mezun olmaları, bu kurumlarda farklı şekillerde eğitim almaları konuşma eğitimine yönelik tutum düzeylerini etkilememektedir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Çalışmadan elde edilen bulgular ışığında:

Öğretmen adaylarının konuşmaya yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın Türkçe öğretmen adaylarıyla yapıldığı düşünüldüğünde daha yüksek bir konuşma tutumu beklenmektedir. Ancak bu sonuçla ilgili olarak; uygulama derslerinde öğrencilerin daha aktif duruma getirilmesi, iki dilli öğrencilerin bu anlamda kendilerini geliştirebilmeleri için imkânlar sağlanması, dört temel dil becerisinin birlikte başarıya ulaşacağı bilincinin edinilmesi gerektiği söylenebilir. Alan yazında ise Çetinkaya (2011) Türkçe öğretmeni adayları ile ilgili yaptığı çalışmada konuşmaya yönelik iyi düzeyde tutuma sahip olduklarını tespit etmiştir. Bunun yanı sıra öğretmen adaylarının konuşma ve iletişim becerileri ile ilgili görüş ve tutumlarının yüksek olduğu bir çalışmaya da rastlanmıştır (Günay, 2003).

Çalışmadan elde edilen diğer bir sonuç, kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla konuşmaya yönelik tutumlarının daha yüksek olmasıdır. Genelde alan yazında da karşılaşılan bu sonuç kız öğrencilerin bu alanda erkek öğrencilere oranla daha olumlu bakış açısı geliştirdiğini göstermektedir (Ceran, 2012; Yılmaz ve Çimen, 2008). Genellikle kız öğrencilerin birçok çalışmada erkek öğrencilerden daha başarılı olması sıklıkla rastlanan bir durumdur. Bu kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla evde daha fazla vakit geçirmesiyle ya da erkek öğrencilerin motor becerilerle yapılan işlerde (futbol gibi), daha aktif olmalarıyla açıklanabilir.

Sınıf değişkeni ile ilgili olarak elde edilen sonuçlar 1. ve 2. sınıflardaki öğrencilerin konuşmaya yönelik tutumlarının 3. ve 4. sınıflardaki öğrencilere oranla daha düşük olduğudur. Yani sınıf düzeyi arttıkça konuşmaya yönelik tutum düzeyi de artmaktadır. Bu durum öğretmenin zamanla bölüme ve derslere ısınmasıyla açıklanabilir. Ayrıca, sınav sistemi ve dersane eğitiminden daha yeni çıkmış olan 1. ve 2. sınıflar için konuşma ve iletişimle ilgili olumsuz tutum geliştirmeleri dikkatle ele alınmalıdır. Çünkü lisans eğitimi alan öğrencilerle ilgili olarak 1. ve 2. sınıflarda karşılaşılan en önemli sorun öğrencilerin öğrendiklerini ezberleme çabasının yanında öğrendikleri ile ilgili araştırma ya da yorum yapmama durumudur. Alan yazına bakıldığında elde edilen sonuçlar (Pehlivan, 2005)'in yaptığı çalışma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Ayrıca elde edilen sonuçlarla aksi yönde olan (Ceran, 2012; Çetinkaya, 2011) ve sınıf değişkeni açısından anlamlı bir farklılık bulunmayan (Yılmaz ve Çimen, 2008; Şirin ve Izgar, 2013) çalışmalara rastlanmıştır.

Çalışmadan elde edilen diğer sonuçlar ise baba mesleği ve mezun olunan lise türü ile ilgilidir. Bu değişkenler açısından konuşmaya yönelik tutum ile ilgili herhangi bir anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Bu durum öğrencilerin konuşma becerileri ve tutumları üzerinde baba mesleğinin ve mezun oldukları lise türünün etkisi olmadığını göstermektedir (Ceran, 2012; Şirin ve Izgar, 2013).

Çalışmadan elde edilen tüm bu sonuçlar ışığında şu önerilerde bulunabiliriz;

Dikkat edilmesi gereken ilk husus, bireyin konuşma eğitimine ömür boyu ihtiyaç duyması ve bu konuda bilinçlendirilmesidir. Çünkü bireyin kendini ifade edebilmesi ve toplumda varlığını sürdürebilmesi bu beceri ile mümkün olabilir. Türkçe öğretmenlerinin derslerde ve ders dışında bu beceri ile ilgili diğer alanlara göre daha titizlik göstermesi gerekir. Çünkü dili öğretecek insanların dilin kullanımı ile ilgili de bir öğretme sürecine girecekleri muhakkaktır. Bu nedenle Türkçe öğretmeni adaylarının lisans eğitimi sırasında bu beceri ile ilgili daha aktif olmaları ve uygulamaya yönelik çalışmalar yapmaları gerekebilir.

Konuşma eğitimi dersi diğer derslerde de canlı tutulmalı, uygulamalar diğer derslerle paralel olmalıdır. Özellikle sınıf düzeyinde öğrencilerin derse karşı tutumlarına dikkat edilmelidir. Yani öğrencilerin bu becerinin önemini ve gereğini kavraması gereklidir. Ders bittikten sonra da ileriye yönelik kendini geliştirme çabaları sürmelidir. Sadece okulda değil hayatın her alanında bu beceriyi doğru kullanma çabası güdülmelidir. Bu beceri öğretmenlik mesleği itibarıyla her öğrenci için önemlidir. Bu nedenle kız ve erkek öğrencilerin hepsinin bu anlamda başarılı olması gerekir. İlk öğrenme aşamasının ailede olduğu düşünüldüğünde ailelerin bu konuda çocuklarına karşı sorumluluklarını yerine getirmeleri ve doğru örnek olmaları önemlidir.

KAYNAKÇA

Aydoğan, R. (2008). *Okumaya Karşı Olumlu ve Olumsuz Tutum, 6. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersinde Kullandıkları Okuduğuna Anlama Stratejileri ve Yaratıcılık Düzeyleri*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretimi Programı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Bağcı, H. (2007). *Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatım Derslerine Yönelik Tutumları ile Yazma Becerileri Üzerine Bir Araştırma.*, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi Ankara.

Ceran, D. (2012). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5 (8): 337-358.

- Çetinkaya, Z. (2011). Türkçe Öğretmen Adaylarının İletişim Becerilerine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (2). 567-576.
- Günay, K. (2003). *Sınıf Yönetiminde Öğretmenlerin İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana.
- Kılınç, A. ve Şahin, A. (2013). *Konuşma Eğitimi*, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Pehlivan, K. (2005). Öğretmen Adaylarının İletişim Becerisi Algıları Üzerine Bir Çalışma. *İlköğretim Online*, 4 (2), 17-23, [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>.
- Stanfield, G. M. (2006). *Incentives: The Effects on Reading Attitude and Reading Behaviors of Third-Grade Students*, Georgia College and State University.
- Şahinli, A. (2008). *Hikâye Okumanın Okuduğunu Anlamaya ve Türkçe Dersine Yönelik Tutuma Etkisi*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Programı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Şirin, H. ve Izgar, H. (2013). Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri ve Olumsuz Otomatik Düşünceleri Arasındaki İlişki, *İlköğretim Online*, 12(2): 585-596. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Temizyürek, F., Erdem, İ. ve Temizkan, M., (2007). *Konuşma Eğitimi*, Öncü Kitap, Ankara.
- Yılmaz, İ. ve Çimen, Z. (2008). Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının İletişim Beceri Düzeyleri. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10 (3): 3-14.

EXTENDED SUMMARY

Speaking is one of the important learning fields of language. It is an important skill that enables individuals to communicate with others, do shopping, keep their culture alive and transmit it to the next generation. The most important aspect of speaking skill is using words and sentences appropriately. Pronunciation is another important side of speaking skill. Speaking is defined as “A behavior created by the movements of tongue, palate, teeth, vocal cords, lips, laryngeal and mouth. It allows individuals to communicate with each other. In other words, speaking is the expression of words with the assistance of the voice” (Temizyurek, Erdem and Temizkan, 2007, p. 247).

According to Kilinc and Sahin (2013), speaking is necessary for individuals to build social relationships and develop the relevant skills. If a person has poor speaking skills, then their other language skills will be weak, too.

Another remarkable aspect of speaking is the role it plays in social relationships and communication. These concepts are important for persons and societies. If individuals know how to express themselves properly, they can create healthy relationships and contribute to social development. Therefore, a society can make significant steps for its future if its people are thoughtful and able to express themselves. This process shapes the values and life perspectives of individuals, and they begin to develop appropriate attitudes for the situations they encounter.

Training in speaking is done in every stage of the educational process. Students are supposed to express their thoughts and provide feedback about the knowledge they gain. The correct acquisition of this skill is particularly important for creating future generations who think and are able to express what they think accurately. Thus, pre-service teachers are supposed to master speaking skills and have a comprehensive knowledge of how to transmit this knowledge. This study aims to examine the speaking skills and determine the attitudes of pre-service Turkish Language Teachers towards speaking instruction. The study also examines whether their attitudes vary by variables such as gender, year of study, father’s profession and the type of high school that they attended.

The study population included the students in Kafkas University’s Faculty of Education Department of Turkish Language Education in the 2014-2015 academic year. The author tried to reach all the students in the population, and 250 pre-service teachers were included in the study sample.

The data were collected using the Attitudes Towards Speaking Instruction Scale created by Ceran (2012) This is a 5-point Likert-type scale, and it includes 1 factor and 34 items. A reliability analysis was done to test the reliability of the scale. The reliability level of the scale, its Cronbach’s Alpha coefficient, was found to be 0.89. The validity of the survey was tested by item analysis. The item analysis found that the questions on the survey were valid. The Cronbach’s Alpha coefficient of the scale was recalculated for this study, and it was found to be 0.77.

The data collected from the pre-service teachers were analyzed using the SPSS 20.0 Package Program. The positive statements in the attitude scale were arranged to start with the “Strongly Agree” option in the order 5, 4, 3, 2, 1. The negative statements started with “Strongly Disagree” in the reverse order 1, 2, 3, 4, 5.

The maximum possible score on the scale is 149, while the minimum score is 71. The mean score of the participants was 115.5, which indicates that they have an intermediately positive attitude towards speaking instruction. Another outcome of the study shows that pre-service teachers’ attitude towards speaking varied significantly by gender ($p < 0.05$). This difference was to the benefit of female students ($\bar{X} = 121.59$). A review of the relevant literature indicates that female students have more positive attitudes according to the majority of the study results (Ceran, 2012).

This study found that the attitude towards speaking demonstrates a significantly year of study. Post hoc (Scheffe) results reveal that this difference is between juniors and seniors. The mean scores also show that juniors and seniors have a positive attitude towards speaking instruction. The mean attitude scores of the freshmen and sophomores are close to each other, too. In other words, positive attitudes towards speaking instruction increase in direct proportion with years of study.

In this study, attitudes towards speaking instruction did not vary by father's profession. This result indicates that the professions of the students' fathers did not affect their attitudes towards speaking instruction. The type of high school they attended was also not a determinant of their attitudes. This result implies that although students graduate from different types of high schools or receive different types of education, it does not affect their attitudes towards speaking instruction.

Speaking instruction should be implemented actively in other courses, too. These efforts should be compatible with other courses. Particularly, students' in-class attitudes towards this lesson should be considered. This means that students should be led to appreciate the importance and necessity of this skill. They should spend effort to develop themselves after classes, too. Students should crave to use this skill properly not only at school, but in every field of life. This skill is important for all students who choose teaching as a profession. Therefore, all students should have and use this skill successfully. Since families are the first educational setting, parents should meet their responsibilities and act as a role models regarding this issue.